

СИЛАБУС навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень в туризмі»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	ІЗ Туризм та рекреація
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Туризм
Курс, семестр	1 курс, 2 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3 Загальна кількість годин – 90, із яких: денна форма здобуття освіти: лекцій – 16 год., практичних занять – 14 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Обліку та фінансів Фінансів, економічних досліджень і туризму
Контактні дані розробника (-ів)	Зоря Олексій Петрович, д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму oleksii.zoria@pdau.edu.ua, (0532) 56-50-03, https://www.pdau.edu.ua/people/zorya-oleksiy-petrovych
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна.
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Основи туризмознавства та рекреації.
Компетентності	Загальні: ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Спеціальні (фахові): ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності. ФК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ФК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал. ФК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.
Програмні результати навчання	ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук. ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній

	туристичній сфері. ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Роль навчальної дисципліни у формуванні у здобувачів вищої освіти системи знань і вмінь щодо розвитку соціальних навичок, таких як: комунікативні навички, самоорганізація, критичне мислення, лідерські якості, емоційний інтелект, позитивне мислення, уміння працювати в команді задля успішної самореалізації та досягнень успіхів у майбутній кар'єрі.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Метою вивчення дисципліни є посилення методологічної спрямованості навчального процесу шляхом опанування здобувачами основ методології, методів, техніки та організації науково-дослідної діяльності, формування навичок планування й проведення прикладних досліджень у сфері туризму, розвитку наукового світогляду, критичного та творчого мислення.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Наука як система знань. Тема 2. Теоретичні аспекти, інструментарій та особливості наукових досліджень в сфері туризму. Тема 3. Методологія та методи наукового пошуку. Тема 4. Категоріальний апарат наукового дослідження. Тема 5. Види наукових досліджень. Тема 6. Структура та зміст етапів дослідницької роботи. Тема 7. Інформаційна база наукових досліджень. Тема 8. Етика, культура та доброчесність науковця. Організація роботи вченого.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
Словесні (лекції, бесіди, розповідь-пояснення), практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою), інтерактивні методи (дискусії, диспути, круглий стіл), методи усного контролю (бесіда, доповідь); методи письмового контролю (самостійна робота, тестування); методи самоконтролю (визначення пріоритетних напрямів власного навчального процесу).	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у додатку до силабусу.
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Виконання та перескладання здобувачами вищої освіти за всіма формами контролю здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (https://surl.li/naeamt) та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (https://surl.li/vtnwrs).
- щодо академічної доброчесності	Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету (http://surl.li/tecyhx). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; зазначення посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень тощо; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Процедура розгляду справ щодо порушення норм академічної доброчесності учасниками освітнього процесу здійснюється згідно з Положенням про Комісію з академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету

	(http://surl.li/wperxc). Спеціальні та локальні нормативно-правові акти з питань забезпечення академічної доброчесності представлено на сторінці Академічна доброчесність ПДАУ (http://surl.li/dvigaf).
- ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ	У відповідності до п. 7.9.11 Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (https://surl.li/naeamt) відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в електронному журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача. Контроль за відвідуванням здобувачами вищої освіти навчальних занять здійснює декан факультету.
- ЩОДО ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ / ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ	Здійснюється у відповідності до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти», Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету (https://surl.li/kyrpgw).
- ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ	Оскарження результатів оцінювання здійснюється згідно п. 5 Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (https://surl.li/vtnwrs).

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Брикова Т.М., Терешкін О.Г. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Харків : ХДУХТ, 2020. 103 с.
2. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Львів : Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 226 с.
3. Медвідь В.Ю., Данько Ю.І., Коблянська І.І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях) : навч. посіб. Суми : СНАУ, 2020. 220 с.
4. Надикто В. Т. Основи наукових досліджень : підручник. Київ : Олді+. 2024. 268 с.
5. Попович В.М., Таран В.О., Попович Я.М. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 482 с.
6. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листоп. 2015 р., № 848-VIII / Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
7. Про науково-технічну інформацію : Закон України від 25 червн. 1993 р., № 3322-XII / Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text>.
8. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України від 11 липня 2001 року № 2623-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text>.
9. Про туризм : закон України від 15 вересня 1995 р. № 325/95-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/324/95-vr#Text>.
10. Сінчук О.М., Берідзе Т.М., Барановська М.Л., Данілін О.В., Кальмус Д.О. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ, 2022. 196 с.

Допоміжні

1. Безкоровайна Л. Методологія і організація наукових досліджень у туризмі та гостинності в професійній підготовці фахівців із туризму. *Психолого-педагогічний супровід фахового зростання особистості в системі неперервної професійної освіти : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю* (Бердянськ, 25–26.11.2021) / за ред. І.А. Барбашової, Л.Г. Ярошук. Бердянськ : БДПУ, 2021. С. 16-18.
2. Галян О.В. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. видання. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 26 с.
3. Зоря О.П., Безкровний О.В., Федорченко Л.В., Дорогань-Писаренко Л.О., Єгорова О.В. Науково-методичні засади дослідження потенціалу музеїв як об'єктів туристичної інфраструктури. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2025. Том 2, № 7, С. 434–441.

4. Зоря О.П., Тютюнник Ю.М., Радлінський М.С. Науково-методичні підходи дослідження процесів сталого розвитку туризму в аграрному регіоні. Економіка та суспільство. 2025. № 81. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7164>.
5. Зоря О.П., Зоря С.П., Рудич А.І. Розроблення наукової методології статистичного дослідження страхування ризиків у сфері туризму. Економіка та суспільство. 2025. № 82. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7230>.
6. Карпенко Н.М., Логвин М.М., Шуканов П.В., Велічук А.О., Копилець А.В. Рекреалогічні дослідження: аналітичний огляд сучасних вітчизняних наукових трендів. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2024. № 3 (113). С. 16–24.
7. Коцан Н., Коцан Р., Сахнюк А. Методологічні основи дослідження туризму в регіоні. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2021. № 1 (9). URL : <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/183/176>.
8. Краснікова О.М., Капасава Л.М. Навчальний комплекс для вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень у фінансах» студентами напряму підготовки «Фінанси і кредит» ОКР «Бакалавр». Полтава: ПДАА, 2019. 233 с.
9. Краснікова О.М., Дроботя Я.А. Забезпечення освітнього процесу в умовах дистанційного навчання. *Матеріали 54-ї науково-методичної конференції викладачів і аспірантів «Модернізація освітньої діяльності та проблеми управління якістю підготовки фахівців в умовах діджиталізації»*. Полтава : ПДАУ, 2023. С. 15-16.
10. Краснікова О.М., Дроботя Я.А., Атрошенко В.А. Диджиталізоване банківництво: переваги під час туристичних подорожей. Туризм і рекреація в Україні у воєнний та повоєнний час : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Полтава, 28.06.2024 р. Полтава: ПДАУ. 2024. С. 35-38.
11. Методологія наукових досліджень у галузі : практикум : навч. посіб. для студ. спеціальності 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» / уклад.: Н.І. Бурау, В.С. Антонюк, Д.О. Півторак. КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 58 с.
12. Основи організації наукових досліджень в туризмі та академічна доброчесність: матеріали лекційного курсу / укладачі: В. Тарасова, І. Нестерчук, І. Ковалевська. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2022. 117 с.
13. Радіонова О.М. Основи наукових досліджень в туріндустрії : конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2024. 81 с.
14. Староста В.І. Методологія наукових досліджень : навчально-методичний посібник для самостійної роботи здобувачів освіти. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2021. 64 с.
15. Тютюнник Ю.М., Зоря О.П., Шевчук С.М., Безкровний О.В., Япринець Т.С. Реалізація цілей сталого розвитку в сфері сільського зеленого туризму: наукові, економічні, соціальні та екологічні аспекти. Актуальні проблеми сталого розвитку. 2025. Том 2, № 7. С. 100–106.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: <https://stat.gov.ua>.
2. Інформаційно-пошукова система Google Академія. URL: <https://scholar.google.com.ua>.
3. Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти та науки України: веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua>.
5. Український фонд стартапів : веб-сайт. URL: <https://usf.com.ua>.

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму
протокол від 22 грудня 2025 року № 8

Додаток
Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
денна форма здобуття освіти

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Розв'язування тестів	Виконання реферату	Виконання завдань самостійної роботи	Написання тез	
Тема 1. Наука як система знань	2	4	3		3		12
Тема 2. Теоретичні аспекти, інструментарій та особливості наукових досліджень в сфері туризму	2	4	-		3		9
Тема 3. Методологія та методи наукового пошуку	2	4	3		3		12
Тема 4. Категоріальний апарат наукового дослідження	2	4	3		3		12
Тема 5. Види наукових досліджень	2	4	3		3		12
Тема 6. Структура та зміст етапів дослідницької роботи	2	4	3		3		12
Тема 7. Інформаційна база наукових досліджень	2	4	-		3		9
Тема 8. Етика, культура та добросесність науковця. Організація роботи вченого	-	-	-		3		3
<i>Реферат</i>	-	-	-	9	-	10	9
<i>Тези</i>	-	-	-	-	-		10
Разом	14	28	15	9	24	10	100

Шкала та критерії оцінювання

Форми оцінювання	Кількість балів	Критерії оцінювання
Опитування	від 0 до 2 балів: 2 бали –	у випадку чіткої, повної відповіді з означеної теми та відповідей на додаткові питання по темі
	1 бал –	у випадку нечіткої відповіді з незначними помилками у відповіді, що свідчить про наявність лише фрагментарних знань з означеного питання
	0 балів –	у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що не дає змоги оцінити досягнення результатів навчання здобувача вищої освіти
Виконання вправ на практичних заняттях	від 0 до 4 бали: 4 бали –	у випадку правильного розв'язання завдань та належного їх оформлення
	3 бали –	у випадку незначних методологічних помилок під час розв'язання завдань та їх оформлення
	2-1 бал –	у випадку наявних значних методологічних помилок під час розв'язання завдань та їх оформлення
	0 балів –	у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних завдань, що не дає змоги оцінити досягнення результатів навчання здобувача вищої освіти
Розв'язування тестів	від 0 до 3 балів: 3 бали –	у випадку забезпечення 80-100 % правильних відповідей на тестові питання
	2 бали –	у випадку забезпечення 79-50% правильних відповідей на поставлені питання
	1 бал –	у випадку забезпечення 49-30 % правильних відповідей на поставлені питання
	0 балів –	у випадку правильних відповідей менше ніж 30%, що не дає змоги оцінити досягнення результатів навчання здобувача вищої освіти
Виконання реферату	від 0 до 9 балів: 9-8 балів –	у випадку коли реферат відповідає всім критеріям щодо змісту та оформлення і здобувач вищої освіти здійснив його захист шляхом відповіді на всі питання викладача
	7-5 балів –	у випадку якщо питання розкриті не повністю, однак здобувач вищої освіти здійснив його захист шляхом відповіді на питання викладача
	4-1 бал –	у випадку виконання реферату із значними недоліками в оформленні, не в повному обсязі та змістовному розкритті теми, неповних відповідей на питання викладача за темою реферату
	0 балів –	у випадку відсутності належно оформленого реферату, що не дає змоги оцінити досягнення результатів навчання здобувача вищої освіти
Виконання завдань самостійної роботи	від 0 до 3 балів: 3 бали –	у випадку правильного розв'язання завдань та належного їх оформлення
	2 бали –	у випадку розв'язання завдань та їх оформлення із незначними методологічними помилками
	1 бал –	у випадку наявних значних методологічних помилок під час розв'язання та оформлення завдань
	0 балів –	у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних завдань, що не дає змоги оцінити

Форми оцінювання	Кількість балів	Критерії оцінювання
		досягнення результатів навчання здобувача вищої освіти
Написання тез	від 0 до 10 балів: 10 балів –	у випадку якщо тези підготовлені на належному рівні та свідчать про досягнення результатів навчання здобувача вищої освіти
	0 балів –	у випадку якщо студент не підготував тези, що не дає змоги оцінити досягнення результатів навчання здобувача вищої освіти